

30.05.2022

**ANKARA
TİCARET BORSASI
Basın Bürosu**

GÜNLÜK BASIN ÖZETLERİ

**30 Mayıs 2022
Pazartesi**

RESMÎ GAZETE’DE BUGÜN

30 Mayıs 2022 Pazartesi

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

YÖNETMELİKLER

- Türkiye Kömür İşletmeleri Kurumu Genel Müdürlüğü Rödövens ve Ruhsat Devri İhaleleri Uygulama Yönetmeliği
- İstinye Üniversitesi Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği
- Kastamonu Üniversitesi Yaz Okulu Eğitim-Öğretim Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

TEBLİĞ

- Onaylanmış Kişi Statüsüne İlişkin Gümrük Genel Tebliği (Sıra No: 1)’nde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Sıra No: 7)

Hindistan'dan hastalıklı buğday getiren gemi geri gönderiliyor

Hindistan'dan ithal edilen makarnalık buğdayda "Hint Sürmesi" hastalığı tespit edilince geminin geri gönderilmesine karar verildi.

Ali Ekber YILDIRIM

Hindistan'dan ithal edilen makarnalık buğdayda "Hint Sürmesi" hastalığı tespit edilince geminin geri gönderilmesine karar verildi. Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından yapılan analizlerde hastalık tespit edilince İskenderun'da bekleyen geminin geri gönderilmesi için gümrük işlemleri yapıldı en kısa zamanda geminin geri gönderilmesi bekleniyor.

Türkiye'nin Hindistan'dan buğday ithal ettiği haberi ilk olarak Sözcü Gazetesi muhabiri Özlem Ermiş Beyhan 12 Mayıs 2022'de yazdı. Bu haberden iki gün sonra 14 Mayıs'ta Hindistan buğday ihracatını yasakladığını duyurdu. Hindistan'ın aldığı yasak kararını sosyal medya hesaplarımdan paylaştıktan sonra büyük yankı uyandırdı. Tarım ve Orman Bakanlığı ithalat haberinden 3 gün sonra ve Hindistan'ın ihracata yasak getirmesinden sonra Türkiye'nin Hindistan'dan buğday ithalatı yaptığına ilişkin haberlerin gerçeği yansıtmadığını açıkladı. Açıklamada Türkiye'nin dünyanın ilk 10 tarım ülkesi arasında yer aldığını, ayrıca 25 milyar dolarlık tarım ve gıda ürünü ihraç ettiğini belirterek Hindistan'dan herhangi bir buğday talebi olmadığını, Toprak Mahsulleri Ofisi'nin ithalat ihalelerinde Hindistan menşeli bir ürün için teklif dahi alınmadığı bilgisine yer verildi.

Bakanlığın açıklamasının neden bu kadar geç yapıldığını bakanlık yetkililerine sorduğumda, devletin, Toprak Mahsulleri Ofisi'nin Hindistan'dan buğday talebi olmadığını ancak özel sektörün getirip getirmediğinin araştırıldığı ve özel sektörün de getirmediğinin tespit edildikten sonra açıklamanın yapıldığı ifade edildi.

Hindistan buğdayını Oba Makarna getirdi

Bakanlığın açıklamasından sonra konu tam kapanmışken, Gaziantep merkezli Oba Makarna tarafından Hindistan'dan 55 bin ton makarnalık buğday ithalatı için bağlantı yapıldığı ve ilk geminin İskenderun Limanı'na geldiği anlaşıldı. Tarım ve Orman Bakanlığı Gıda Kontrol Genel Müdürlüğü İskenderun limanına yanaşan gemiden buğday numunesi alarak analiz yaptı. Analizlerde "Hint Sürmesi" hastalığı çıktığı için geminin girişine izin verilmedi.

İthalata ilişkin belgeyi sosyal medya hesaplarımdan paylaştıktan sonra yine büyük yankı uyandırdı. Oba Makarna CEO'su Alpaslan Özgüçlü beni telefonla aradı. Hindistan'dan makarnalık buğday getirdiklerini, Eurofins başta olmak üzere uluslararası analiz kuruluşlarına gemiden buğday numunesi alınarak analiz yapıldığını ve temiz çıktığını, Hint Sürmesi hastalığı olmadığı sonucu üzerine geminin getirildiğini söyledi.

Un ve makarna ihraç etmek için önce buğday ithal etme şartı var

Yapılan ithalatın bakanlık veya devletle ilgisi olmadığını özel firma olarak kendilerinin yaptığını belirten Alpaslan Özgüçlü'nün anlattıkları özetle şöyle: "Türkiye'de un, makarna ihracatı yapabilmek için önce buğday ithalatı yapmanız gerekiyor. Yerli buğday ile un ve makarna ihracatı yapamıyorsunuz. Bu uygulama 2021 Ocak ayında başladı. Daha önceki uygulamada önce ihracatımızı yapar sonra buğday ithal ediyorduk. 2021'deki kuraklıkla birlikte içerde buğdayın azalması ve fiyatların da yükselmesi ile önce ithalat sonra ihracat uygulamasına geçildi. Biz Rusya'dan Ukrayna'dan ithalat yapıyorduk ve işleyip ihraç ediyorduk. Rusya ve Ukrayna'nın savaşa girmesi ile birlikte tabi buradan buğday temin edilmesi zora girdi. Kanada'dan makarnalık buğday ithalatı yapıyorduk. Orada da kuraklık nedeniyle üretim azaldı. Kanada'dan ürün almamız zorlaştı. Bunun üzerine Hindistan'dan alalım diye bu ülkeye gittik. Bu sırada Türkiye'nin Hindistan'dan buğday ithal ettiği haberi çıktı. Sanki devlet ithalat yapıyor diye anlaşıldı. Bunun üzerine Tarım Bakanlığı bir açıklama ile Hindistan'dan buğday almadığını, herhangi bir talepte de bulunmadığını duyurdu. Haberde 'Oba Makarna ithalat yapıyor' denseydi bu açıklamaya gerek kalmayacaktı. Çünkü bakanlık kendisi ithalat yapmıyor. Özel sektörün herhangi bir yerden makarnalık buğday ithalatı yapmasını önünde bir engel yok. Biz de bu bağlantıyı yaptık. Hindistan'dan ürünü almadan önce analizlerini yaptık. Eurofins, Control Union gibi uluslararası laboratuvarlarda yapılan analizlerin hepsi de temiz çıktı. Türkiye getirdik. Türkiye'de yapılan analizlerde Hint Sürmesi tespit edildi. Gemi red yedi. Gemi red olunca itiraz edecek bir durumumuz yok. Geri gönderilecek. Bunun için buğdayı aldığımız firma ile navlun konusundaki pazarlığı yapıyoruz. Gümrük işlemlerini başlattık. Gemi geri gidecek."

Gemideki buğdayın içeri girmesi söz konusu değil

Tespit edilen Hint Sürmesi hastalığının Hindistan, Meksika, Brezilya ve Amerika'da görüldüğünü belirten Alpaslan Özgüçlü, bu hastalığın Türkiye'de karantina kapsamında olduğunu ve bu hastalığı taşıyan ürüne izin verilmediğini söyledi.

Özgüçlü: "Hindistan'da aldığımız analiz raporlarını sunduk. Temiz olduğu raporlarımızda var. Fakat, bakanlık 'benim analizimde bu hastalık çıktı' diyor ve karantina kapsamında olduğu için gemiyi kabul etmiyor. Kamuoyunda oluşan bu tepki üzerine de bizim bu gemiyi içeri almamız zaten artık mümkün de değil. Bu başka ülkelere gidecek. Onlar da bunu kullanıp makarna olarak ihraç edecekler."

Makarna ihracatında 9 yıldır şampiyon

Oba Makarna'nın Türkiye'nin en büyük makarna ihracatçısı olduğunu, yıllık 300 milyon dolarlık makarna ihraç ettiklerini hatırlatan Özgüçlü: " Hububat, makarna konusunda çok köklü bir firmayız. Makarna ihracatında 9 yıldır şampiyonuz. İtalya'nın elinden pazarları aldık. Sadece Avrupa Birliği'nin uyguladığı kota nedeniyle buraya sınırlı ihracat yapabiliyoruz. Onun dışında çok sayıda ülkeye ihracat yapıyoruz. Ülkeye döviz kazandırıyoruz. Şu anda makarnada yüzde 100 buğday ithal ederek ancak ihracat yapabiliyorsunuz. Yani önce ithalat yapacaksın daha sonra ihracat yapabilirsin bu nedenle de yaptığımız makarna ihracatının yüzde 100'ü ithalatla oluyor. Burada bizim amacımız maddi kazanç elde etmek için de değil. Pazarlarımızı korumak istiyoruz. Bu geminin geri gitmesiyle 30 milyon dolarlık bir ihracat yani 2 bin konteyner makarna ihracatını Türkiye kaybetmiş oldu. Başka ülkelere bunu kaptırmış olduk." dedi.

"Hastalığın insan sağlığına etkisi yok" iddiası

Oba Makarna CEO'su Alpaslan Özgüçlü, "Hint Sürmesi" hastalığının insan sağlığı açısından bir sakıncası olmadığını iddia ederek: "Bu buğday tohumluk olarak kullandığınızda yüzde 30 ile yüzde 50'ye varan oranda verim kaybına neden oluyor. Yani insan sağlığı açısından bir sıkıntısı yok. Kaldı ki biz zaten bunu tohumluk olarak da satmıyoruz. Biz bunu makarna imalatında kullanıyoruz" bilgisini verdi.

Bakanlıktan "hastalık nedeniyle izin verilmedi" açıklaması

Tarım ve Orman Bakanlığı Hindistan'dan buğday ithalatı konusunda yeni bir açıklama yaptı. Açıklamada özetle şu bilgilere yer verildi:

"Ülkemize buğday ithalatında yapılan bitki sağlığı kontrolleri 5996 Sayılı Kanun ile bu Kanuna göre hazırlanan Bitki Karantinası Yönetmeliğince yapılmaktadır. Hint sürmesi olarak bilinen *Tilletia indica* ülkemizde bulunmadığından dolayı etmenin konukçusu olan ürünlerde tespiti durumunda, o ürünlerin ülkemize girişine izin verilmemektedir.

Buğday ithalatında geldiği ülke ve menşesine bakılmaksızın %100 analiz yapılarak bu etmenden arı ürün olması durumunda ülkeye girişine izin verilmektedir. Bu uygulama sadece Hindistan değil tüm ülkelere gelen buğday ithalatında da yapılmaktadır.

Buğday ithalatında bu etmenler için analiz yapılacağı ve bu etmenler ile bulaşık ürünlerin

ülkemize girişine izin verilmeyeceği konusunda 2020 ve 2021 yıllarında tüm ülkelerin IPPC temas noktalarına elektronik posta aracılığıyla bilgilendirme yapılmıştır. Bu durum hem ülkelerin resmi yetkilileri hem de ithalat ve ihracat yapan özel sektör tarafından bilindiğinden dolayı etmen ile bulaşık olan ülkelere ithalat başvuruları yapılmamaktadır. Herhangi bir ithalat teşebbüsü olması durumunda da sınır kontrollerinde yapılan sıkı kontroller ve analizler ile tespit edilerek girişlerine izin verilmemektedir.

Hindistan menşeli buğday ithalatı için söz konusu firma tarafından ithalat başvurusu yapılmış olup, analiz işlemleri yapılmıştır. Analiz raporu sonucuna göre *Tilletia indica* etmeni ile bulaşık olduğu tespit edilmiştir.

Söz konusu yönetmeliğin Madde-13: "ülkeye girişi yapılmak istenen bitki ve bitkisel ürünler ile diğer maddelerin bitki sağlığı yönünden tehlikeli ve zararlı olduğunun tespiti halinde, yükümlüsü tarafından derhal yurtdışı edilir" hükmü gereği ilgili Gümrük Müdürlüğü ve firmasına ithalatın uygun olmadığı yazı ile bildirilmiştir. *Tilletia indica* ile bulaşık bulunmasından dolayı yurda girişine izin verilmemiştir. Konu hassasiyetle tüm birimlerimiz tarafından yakından takip edilmektedir.

Bakanlığımız halkımızın sağlığını korumak için gerekli bütün adımları titizlikle atmakta ve sağlıklı ürünlerin ülkemize girişine izin vermemektedir."

Tahıl ve bitkisel ürünlerde yüzde 10,4 artış bekleniyor

Üretim miktarlarının, 2022 yılının ilk tahmininde bir önceki yıla göre tahıllar ve diğer bitkisel ürünlerde (yem bitkileri hariç) yüzde 10,4 artacağı tahmin ediliyor.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından yayımlanan bitkisel üretim birinci tahmini verilerine göre, Türkiye'de tahıl ve diğer bitkisel ürünlerde üretim bir önceki yıla göre yüzde 10.4 artacak.

Üretimin sebzelerde yüzde 1 azalacağı tahmin edilirken, meyveler içecek ve baharat bitkilerinde yüzde 4.6 artacağı öngörülmüyor.

Verilere göre tahıllar ve diğer bitkisel ürünlerin üretimi geçen yıla göre yüzde 10.4 artarak 68.2 milyon tona yükseleceği öngörülmüyor.

Tahıllar arasında en büyük paya sahip olan buğday üretiminin yüzde 10.5 artarak 19.5 milyon ton, mısır üretiminin yüzde 3.7 artarak 7 milyon ton, arpa üretiminin yüzde 47.8 oranında artarak 8.5 milyon ton olacağı tahmin ediliyor.

Sebze üretiminin ise bu yıl yüzde 1 düşüşle yaklaşık 31.4 milyon tona gerileyeceği öngörüldü. Sebzeler grubunun önemli ürünlerinden hıyarda yüzde 2,9, havuçta yüzde 19,9, beyaz lahanada yüzde 17,2 oranında artış olurken, domateste yüzde 2,3, karpuzda yüzde 3,9, kuru soğanda yüzde 6 oranında azalış olacağı tahmin edildi.

Meyveler, içecek ve baharat bitkileri üretim miktarının 2022 yılında bir önceki yıla göre yüzde 4,6 oranında artarak yaklaşık 26,1 milyon ton olacağı tahmin edildi. Meyveler içinde önemli ürünlerin üretim miktarlarına bakıldığında, bir önceki yıla göre elmada yüze 4,5, üzümde yüze 15,8, şeftali ve nektarin toplamında yüzde 6,7, kirazda yüzde 14,8, çilekte yüzde 5,5, zeytinde yüzde 0,7 oranında artış olacağı öngörüldü.

TMO, ithalat ihalesiyle mısır alımına başladı

Toprak Mahsulleri Ofisi'nin uluslararası ithalat ihalesinde 75 bin ton mısır aldığı tahmin ediliyor.

Toprak Mahsulleri Ofisi (TMO) uluslararası ithalat ihalesinde mısır alımına başlarken, TMO'nun başlangıçta yaklaşık 75 bin ton mısır aldığı tahmin ediliyor.

TMO 175 bin ton mısır alımı için ithalat ihalesi açmıştı. Daha fazla alımın yapılması bekleniyor.

İhalede 25,000 tonluk alımlar için başlangıçtaki fiyatların navlun dahil ancak sigorta maliyetleri hariç (c&f) 406.40 dolar, 402.00 dolar ve 400.90 dolar olduğu söylendi.

TMO aynı zamanda Türkiye'deki depolardan yapacağı 150 bin ton mısır alımı ihalesi de açmıştı.

Türk-İş gıda enflasyonu yüzde 100'ü aştı

Enflasyon açısından öncü göstergelerden biri olarak kabul edilen Türk-İş gıda enflasyonu Mayıs'ta yıllık yüzde 108 olarak kaydedildi. Konfederasyonun Açlık ve Yoksulluk Sınırı Mayıs araştırmasına göre yoksulluk sınırı da 20 bin TL'ye dayandı.

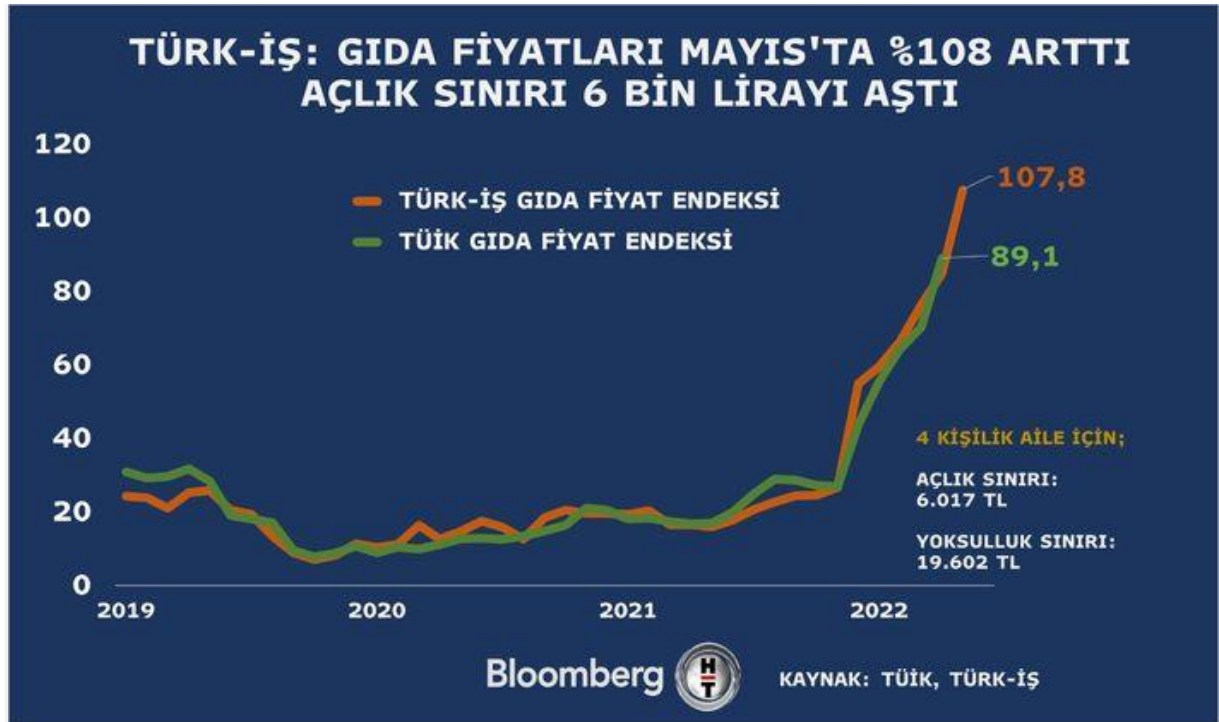
Gıda enflasyonunda yükseliş ivmesi Mayıs ayında da hız kesmeden devam etti.

Enflasyonun öncü göstergelerinden biri olarak kabul edilen Türk-İş gıda enflasyonu yıllık bazda Mayıs'ta yüzde 107 olarak kaydedildi.

Ankara'da yaşayan dört kişilik bir ailenin "gıda için" yapması gereken asgari harcama tutarındaki artış bir önceki aya göre yüzde 13,04 oranında gerçekleşti. Beş aylık değişim oranı yüzde 46,85 oranında oldu.

Araştırmasının 2022 Mayıs ayı sonucuna göre, dört kişilik bir ailenin sağlıklı, dengeli ve yeterli beslenebilmesi için yapması gereken aylık gıda harcaması tutarı diğer deyişle açlık sınırı 6.017,85 TL'ye çıktı.

Yoksulluk sınırı olarak bilinen gıda harcaması ile giyim, konut (kira, elektrik, su, yakıt), ulaşım, eğitim, sağlık ve benzeri ihtiyaçlar için yapılması zorunlu diğer aylık harcamalarının toplam tutarı 19.602,14 TL'ye, bekâr bir çalışanın 'yaşama maliyeti' ise aylık 7.836,46 TL'ye yükseldi.

Süt ve peynir ortalama yüzde 10 zamlandı

Türk-İş'in topladığı fiyat verilerine göre süt ve peynirde ortalama yüzde 10 fiyat artışı yaşandı. Yoğurttaki artış ise yüzde 24 oldu.

Tavuğun kilogram fiyatı 40 TL'yi geçti. Nohut fiyatları gerilerken kırmızı mercimek fiyatı sabit kaldı. Kuru fasulye ve yağlı tohumlar zamlandı.

Ayçiçek yağı, zeytinyağı ve margarin zamlandı. 1 litre ayçiçek yağında 56,50 TL'ye kadar yükselmiş fiyat etiketleri tespit edildi. Son bir ayda yüzde 25 fiyat artışı yaşayan tereyağı ise bu ay yine zam rekoru kırdı.

Ortalama sebze kg fiyatı 12,25 TL, ortalama meyve kg fiyatı 18,3 oldu. 20'si sebze ve 5'i meyve olmak üzere toplam 25 ürünlerdeki fiyat değişimi hesaplamada dikkate alındı. Ortalama meyve-sebze kg fiyatı 13,46 TL olarak tespit edildi.

Gıda Komitesi'nde alınan kararlar açıklandı

Hazine ve Maliye Bakanı Nureddin Nebati'nin ev sahipliğinde gerçekleştirilen Gıda ve Tarımsal Ürün Piyasaları İzleme ve Değerlendirme Komitesi (Gıda Komitesi) toplantısında, ekilmeyen tarım arazilerinin de tarımsal amaçlı kullanımına ilişkin çalışmaların önceliklendirilerek ilerletilmesine karar verildiği bildirildi.

Hazine ve Maliye Bakanlığından yapılan yazılı açıklamada, Gıda Komitesi toplantısına, Nebati'nin yanı sıra Tarım ve Orman Bakanı Vahit Kirişci, Ticaret Bakanı Mehmet Muş, Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanı İbrahim Şenel ve Merkez Bankası Başkanı Şahap Kavcıoğlu'nun da katıldığı belirtildi.

Toplantıda, Merkez Bankası'nın Erken Uyarı Sistemi ışığında gıda fiyatlarındaki gelişmeler hakkında bilgi verdiğinin kaydedildiği açıklamada, şu bilgilere yer verildi:

"Akabinde, yurt dışındaki hububat üretimi ve ticareti kapsamındaki gelişmelerle birlikte ülkemizdeki gelişmeler değerlendirilmiştir. Bu yıl ülkemizde olumlu iklim koşullarının da etkisiyle geçtiğimiz yıla oranla bitkisel üretimde artış sağlanacağı, devir stokları da dikkate alındığında önümüzdeki bir yıllık süreçte iç tüketimin üzerinde bir hububat üretiminin beklendiği değerlendirilmiştir. Bu durumun, gıda fiyatlarındaki enflasyonun azalmasına yönelik olumlu etki göstereceği belirtilmiştir.

Arz güvenliğindeki sürdürülebilirliği teminen, ekilmeyen tarım arazilerinin de tarımsal amaçlı kullanımına ilişkin çalışmaların, önceliklendirilerek ilerletilmesine karar verilmiştir. Bu kapsamda, gıda ve tarımsal ürün piyasalarının yakından takip edilmesine ve kurumlar arası iş birliğinin önemle sürdürülmesine ilişkin kararlılık vurgulanmıştır."

Putin'den tahıl ihracatına ilişkin açıklama

Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin, Rusya'nın Karadeniz limanlarındaki Ukrayna tahılının ihracatı da dahil engelsiz tahıl ihracatına hazır olduklarını ancak bunun için Rusya'ya yönelik ilgili yaptırımların kaldırılmasını gerektirdiğini söyledi.

Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin, Fransa Cumhurbaşkanı Emmanuel Macron ve Almanya Başbakanı Olaf Scholz ile görüşmesinde, Rusya'nın Karadeniz limanlarındaki Ukrayna tahılının ihracatı da dahil engelsiz tahıl ihracatına hazır olduklarını ancak bunun için Rusya'ya yönelik ilgili yaptırımların kaldırılmasını gerektirdiğini söyledi.

Kremlin Sarayı'ndan yapılan açıklamaya göre, Putin, Macron ve Scholz ile yaptığı telefon görüşmesinde Ukrayna'daki durumun güncel yönleri hakkında derinlemesine görüş alışverişinde bulundu.

Putin, Ukrayna'daki "özel askeri operasyon"a yönelik son gelişmelere ilişkin bilgi verirken, "Kiev'in kabahati nedeniyle" kesilen müzakerelerin yeniden başlamasına Rusya'nın açık olduğunu ifade etti.

Batı'nın Ukrayna'ya devam ettirdiği silah sevkiyatının tehlikeli olduğuna dikkati çeken Putin, bu bağlamda durumun daha da istikrarsızlaşacağını ve insani krizin ağırlaşacağını belirtti.

Küresel gıda güvenliğinin sağlanmasıyla ilgili durumun da detaylıca ele alındığı görüşmede Putin, Batılı ülkelerin hatalı ekonomik ve mali politikalarının yanı sıra

30.05.2022

uyguladıkları Rus karşıtı yaptırımların sonucu olarak gıda tedarikindeki zorlukların gerçek nedenlerini somut verilere dayanarak açıkladı.

Putin, "Rusya kendi adına, Karadeniz limanlarından Ukrayna tahılının ihracatı da dahil olmak üzere engelsiz tahıl ihracatı için seçenekler bulmaya yardım etmeye hazır. Rus gübreleri ve tarım ürünleri arzındaki artış, küresel gıda pazarındaki gerilimin azalmasına da yardımcı olacak ve bu da elbette ilgili yaptırım kısıtlamalarının kaldırılmasını gerektirecek." ifadelerini kullandı.

TMO ihalelerinde ek fiyat farkı verilebilecek

Toprak Mahsulleri Ofisi'nin ithalat yoluyla yapacağı tarımsal ürün alımlarıyla mal ve hizmet alımlarında Türk lirası üzerinden yapılan sözleşmelerde ek fiyat farkı verilebilecek.

Toprak Mahsulleri Ofisi Genel Müdürlüğünün (TMO) ithalat yoluyla yapacağı tarımsal ürün alımlarıyla mal ve hizmet alımlarında Türk lirası üzerinden yapılan sözleşmelerde ek fiyat farkı verilebilecek, sözleşmeler devredilebilecek.

TMO'nun konuya ilişkin yönetmeliği, Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girdi.

Buna göre, ithalat yoluyla yapılacak tarımsal ürün alımları ile buna ilişkin hizmet alımları ihaleleri kapsamında, Türk lirası üzerinden yapılan sözleşmelerde, ek fiyat farkı verilebilecek veya bu sözleşmeler devredilebilecek.

Ek fiyat farkının hesaplanabilmesi için yüklenici, 30 gün içinde yazılı başvuracak.

Sözleşmeler, yüklenicinin 120 gün içerisinde idareye yazılı başvuruda bulunmasıyla devredilebilecek.

TMO tarafından, 30 gün içerisinde başvuruya ilişkin karar alınacak. TMO'nun sözleşmenin devrine onay vermesi halinde, yüklenici tarafından devre ilişkin işlemler onay tarihini takip eden 30 günde tamamlanacak.

İşlemlerin tamamlanmaması halinde başvuru yapılmamış kabul edilecek.

30.05.2022

Yüklenicinin İdareye başvuruda bulunması, sözleşmeden kaynaklanan yükümlölüklerini ortadan kaldırmayacak.

Öte yandan, TMO'nun Resmi Gazete'de yayımlanan diğler bir yönetmeliğıyle mal ve hizmet alım ihalelerine ek fiyat farkı ve sözleşmenin devrine ilişkin de aynı hükümler getirildi.

Faizle mücadeelede faiz yükü üçe katlandı: Bu işte bir yanlışlık yok mu?

Bankaların TL kredilerinden aldığı faiz üç ayda 200 milyar liraya çıktı. Kur korumasında Hazine ve Merkez Bankası'nın sırtına beş ayda binen yük ise 100 milyara ulaştı. Yapılan zamlarla vatandaşın cebine de yansıyan maliyetin giderek artması 'Faizi düşük tutma iddiasıyla üç kat fazla faiz ödüyoruz. Mantık bu işin neresinde?' sorularına yol açtı.

DOLAR TIRMANDI MERKEZ BANKASI VE HAZİNE'NİN YÜKÜ 100 MİLYARA ULAŞTI

Enflasyonun sebebi olarak kabul gören faizle mücadeelede faiz yükü giderek katlanıyor. Bankaların bütün Türk Lirası kredilerinden aldığı faiz geçen yıl 100 milyar lirayken bu yıl üç ayda 200 milyara çıktı. Bir dikkat çeken tablo da Döviz Endeksli Mevduat'ta oluştu. Doları durdurmak için hayata geçirilen uygulama kapsamında ilk beş ayda Merkez Bankası ve Hazine'nin ödemesi gereken meblağ 100 milyarı buldu.

DOLARINI KUR KORUMASINA YATIRAN ŞİRKETİN FAİZİNE VERGİ MUAFİYETİ

Bankalar, MB ve Hazine'de oluşan tabloyla birlikte faize karşı yürütülen süreçte faiz yükü 100 milyardan 300 milyara ulaştı. Son olarak dövizini liraya çevirip kur korumalıya yatıran şirketlerin vade sonunda elde edeceği faize yönelik vergi istisnasının da süresi uzatıldı. Gelineen noktada faizi düşük tutma uğruna girilen yolun maliyeti yine millete kaldı. 'Kur, enflasyon, hayat pahalılığı' sarmalı milyonları daha da fakirleştirdi.

İBRAHİM KAHVECİ: FAİZ MALİYETİ

"MB'nin yüzde 14'le bankalara verdiği parayı devlet diğer kapıdan bankalardan yüzde 27'yle geri alıyor. Faiz düşürerek faiz artıran ve faizcilere en parlak günlerini yaşatan

bir anlayış karşımızda. Berbat faiz indirimiyle kurlar patladı. KKM hesaplarında 100 milyarlık yük oluştu. Sadece 441 milyar dolarlık dış borçların maliyeti 8 ayda 3.5 trilyon lira arttı. 100-150 milyar faizden tasarruf edeceğiz diye ortaya çıkan maliyetin hesabını kim nasıl verebilir?”

NEREDEN BAKSAN TUTARSIZLIK

Hükümet düşük faiz sevdasıyla vatandaşın üzerine yük üstüne yük koydu. Uzun bir süredir yüzde 14'te tutulan politika faizi sonrasında ortaya çıkan tablo, maliyetlerin sert arttığını gösterdi. İlk 3 aylık süreçte bankaların TL bazında aldığı kredi faizleri neredeyse 200 milyar liraya ulaştı. 5 ayda KKM'den gelen faiz yükü ise daha şimdiden 116 milyarın üzerinde. Ayrıca KKM'ye katılan şirketlerin de faiz gelirlerinden vergi alınmamasına karar verildi.

Ekonomi yönetiminin aldığı kararlar, kurda yeni krizleri beraberinde getirirken, aynı zamanda 'faiz sebep enflasyon sonuç' tezini de çürüttü. Uzun bir süredir yaşanan ekonomik krize rağmen Merkez Bankası, politika faizi kararlarında değişikliğe gitmezken yükü de gittikçe artmaya başladı. Aralık 2021'de kur korumalı mevduat sisteminin (KKM) devreye alınmasıyla beraber Hazine'nin yükü arttı. Kurdaki her yukarı yönlü hareket milyarlarca liraya mal olmaya başladı. Sistemdeki açıkların artmasıyla birlikte düşük faiz ile daha fazla faiz öder hale gelindi. Ekonomi yönetiminin yüzde 14 ısrarı bir taraftan kuru bir taraftan da enflasyonu patlatırken, kredi hacimlerini de arttırdı. Böylece sadece faizi tutabilmek adına neredeyse 3 kat faiz ödendiği ortaya çıktı. Bu tablo karşısında uzmanlar "O zaman faizleri neden düşük tutuyoruz?" dedi. Verilere göre daha ilk 3 ayda, toplam kredilerden alınan faizler 104 milyar 790 milyon liradan 193 milyar 131 milyon liraya çıktı. Bu dönemde tüketici de krediye boğulurken, aynı zamanda kredi kartlarını zamanında ödeyemeyenlerin de hacminde artış görülüyor. 21.2 milyar liralık tüketici kredilerinden alınan kâr payı 30 milyar liraya, 4.2 milyarlık kredi kartı faizleri de 6.4 milyar liraya ulaştı. Toplamda neredeyse yüzde 90'lık artış görüldü. Başka bir dikkat çeken tablo ise KKM'de görüldü. Düşük faiz politikasıyla iştahlanmaya devam eden kur, Hazine'nin yükünü arttırmaya devam ediyor. Doları durdurmak için hayata geçen proje kapsamında Merkez Bankası'nın 5 ayda ödemesi gereken toplam tutar 100 milyar TL'yi aştı. Kurun 16.40 lira seviyesine geldiğinde toplam yükün ise 116 milyar liraya ulaştığı paylaşılanlar arasında.

Bankalar, MB ve Hazine'de oluşan tabloyla birlikte faize karşı yürütülen süreçte faiz yükü 100 milyardan 300 milyara ulaştı. Son olarak dövizini liraya çevirip KKM'ye

yatıran şirketlerin vade sonunda elde edeceği faize yönelik vergi istisnasının da süresi uzatıldı. Geline nokta yük yine millete kaldı.

KKM'DEN FAİZ ALAN ŞİRKETE VERGİ YOK

Kurdaki başlangıçta yurtiçi yerleşik gerçek kişiler için getirilen dövize endeksli mevduat ve katılma hesabı uygulamasına şirketler de dahil edilmişti. Resmi Gazete'de yayınlanan karara göre, döviz hesaplarını Türk Lirası'na (TL) çevirerek dövize endeksli mevduata yatıran şirketlere uygulanan vergi avantajının süresi uzatıldı. Daha önce şirketler bir kredi kullandığında faiz giderlerini vergiden düşebiliyordu. Eğer faiz şirket bilançosundan ödenmiş ise bu sistem hala böyle işliyor. Şimdi bir de şirketlere şu kolaylık sağlandı. Eğer kur korumalı mevduat sisteminden faiz geliri olursa, bundan vergi alınmayacak. Karara göre; dövize endeksli mevduatı en az üç ay vade ile değerlendiren şirketlerin dönem sonu değerlemesinden kaynaklananlar da dahil olmak üzere vade sonunda elde ettikleri faiz ve kâr payı ile diğer kazançlarına kurumlar vergisi istisnası uygulanacak. Cumhurbaşkanı'na bu istisnanın süresini 30 Haziran 2022 ve 30 Eylül 2022'ye kadar uzatma yetkisi de verildi. Söz konusu istisnalar, 2022 yılı sonuna kadar vade sonunda yenilenen hesaplara da uygulanacak.

'ŞU ANDA HARARET AŞAMASINDAYIZ'

Artık ekonomide faiz artışının tek başına çözüm olmayacağını anlatan ekonomistler, para politikasının etkisiz hale getirilmesinin tek başına ekonomiyi harap ettiğini söyledi. Ekonomist Ali Hakan Kara "Modern ekonomilerde para politikasını etkisiz hale getirmek arabanın egzoz borusunu tıkamak gibidir. Araç bu şekilde kullanılmaya devam ederse motor hararet yapar. Mesela silindir contası yanabilir, inatla devam edilirse sonunda motor işlemez hale gelebilir. Eğer egzozun (para politikasının) tıkanma durumu uzun sürerse bir noktadan sonra boruyu açsanız (faiz artırırsanız) dahi artık eski duruma dönemezsiniz. Çünkü motor tahrip olmuştur, kapsamlı parça değişimi veya komple yenilenmesi gerekir. Biz şu anda hararet aşamasındayız. Böyle devam edilirse hasar giderek büyür. Dolayısıyla evet, artık bütüncül bir programla desteklenmeden faiz tek başına çözüm olmayabilir ama bunun nedeni faizin etkisiz olması değil, gereksiz ısrarla egzozun uzun süre tıkalı tutulmasıdır" dedi.

'YÜK 116 MİLYAR LİRAYA ULAŞTI'

Kurdaki son haftalardaki sert yükselişle birlikte Hazine'nin KKM yükü artıyor. 16.40'a ulaşan dolar sonrasında sosyal medya hesabı üzerinden açıklamalarda bulunan Gelecek Partili Serkan Özcan "Dolar 16.40 TL. KKM safsatasının millete yükü yaklaşık 116 milyar TL'ye ulaştı. Ülkenin az sayıdaki zenginine milletin paraları aktarılırken, Türk-İş'in açıkladığı Açlık sınırı 6 bin 017 lira. Yoksulluk sınırı 19 bin 602 TL. Kimsesizlerin kimsesi olmaktan, zenginlerin iktidarına" yorumunu yaptı.

Moody's, Türkiye'nin kredi notuna ilişkin güncelleme yapmadı

Uluslararası kredi derecelendirme kuruluğu Moody's, Türkiye'nin kredi notuna ilişkin güncelleme yapılmadığını duyurdu.

Moody's'den yapılan açıklamada, takvimde hakkında değerdendirme yapılması için 27 Mayıs tarihi verilen Türkiye, Irak ve İsviçre için güncelleme yapılmadığını bildirildi.

Moody's'in yıllık takvimlerinde ülkelerin kredi notu ve not görünümeleri için tarih vermesi, kesin olarak güncelleme yapılacağı anlamına gelmiyor.

Moody's, daha önce Türkiye'nin kredi notunu "B2" olarak teyit etmişti.

Erdoğan'dan Kılıçdaroğlu'na tepki: Son nefesimize kadar buradayız

Cumhurbaşkanı Erdoğan, Atatürk Havalimanı Millet Bahçesi'ndeki Millet Bahçesi ilk fidan dikim töreninin ardından İstanbul'un fethinin 569. yıl dönümü kutlamaları kapsamında konuştu. Erdoğan konuşmasında Suriye'de operasyonların süreceğini belirtti. Konuşmasında Kılıçdaroğlu'na tepki gösteren Erdoğan, "Gözümüzü burada açtık, havamızı burada soluduk, son nefesimize kadar buradayız." ifadelerini kullandı.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Atatürk Havalimanı'nda düzenlenen İstanbul'un Fethi'nin 569. yılı kutlamaları ve Millet Bahçesi ilk fidan dikim töreninde açıklamalarda bulundu. Erdoğan konuşmasında Suriye'de operasyonların süreceğini belirterek, "Biz Suriye'nin kuzeyinde teröristlerle mücadele ediyoruz. Kökünü kazıyana kadar devam edeceğiz" diye konuştu.

Erdoğan, Kılıçdaroğlu'na tepki göstererek "Yalanla, iftirayla bu iş olmaz. Bay Kemal siz ne yaparsanız yapın bizim görevimiz karşı çıkmak demekle olmaz. İnsan utanır ya. Erdoğan burada. Ataköy'de. Ölümüne burada. 15 Temmuz gecesi ben Atatürk Havalimanı'na çağırdım. Milletim geldi. Bay Kemal tankların arasından Bakırköy Belediyesi'ne gitti. Gözümüzü burada açtık, havamızı burada soluduk, son nefesimize kadar buradayız." ifadelerini kullandı.

İşte Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın açıklamalarından satır başları:

"Konstantiniye muhakkak feth olacaktır. Onu fetheden komutan ne güzel komutan ve

onun askeri ne güzeli askerdir" buyuran Peygamber Efendimizin İstanbul'u fethiyle 569.yıl dönümün kutladığımız bu günde 560 bin kişi karşımda bulunuyor. Siz ne güzel insanlarsınız. Sizler, İstanbul'un İnşallah 2023'e giden bu yolda hazır olduğunuzu gösterdiniz. Fatih'in İstanbul'u fethettiği gençler, sevgili çocuklar sizleri muhabbetle selamlıyorum. İstanbul Havalimanı Millet Bahçesi'nden tüm vatandaşlarıma selamlarımı gönderiyorum.

"ÇAĞ AÇIP ÇAĞ KAPATAN ECDADA SELAM OLSUN"

Bugün İstanbul'un fethinin 569.yıldönümü ve Cumhur İttifakı olarak bir aradayız. 569. yeniçerimiz burada. Fethin 600.yılına adadığımız 2053 vizyonumuza bir adım daha yaklaştık. Bu sembollerin her biri geleceğe bir ışıktır. Bugün burada vizyon olarak konuştuklarımız yarın ülkemizin hakikatleri olarak karşımıza çıkacaktır. Fetihler çağlar üstü olur, çağlar işte böyle açılır böyle kapanır. Bir çağ kapanır bir çağ açılır. Çağ açıp çağ kapatan ecdada selam olsun. Zaman bendedir ve mekan bana emanettir şuurlandaki gençleri günü kutlu olsun.

Şu anda ben karşımdaki topluluğa bakıyorum, aklıma Yahya Kemal'in dörtlüğü geliyor.

Şu kopan fırtına Türk ordusudur yâ Rabbi.
Senin uğrunda ölen ordu budur yâ Rabbi.
Tâ ki yükselsin ezanlarla müeyyed nâmın,
Galib et, çünkü bu son ordusudur İslâm'ın.

"FATİH SULTAN MEHMET, BİZANS'IN HAYALLERİNİ TARİHE GÖMMÜŞTÜR"

Tıpkı Osmangazi gibi Fatih gibi Kanuni gibi tüm bu isimler içinde Fatih, her devirde gözbebeği olan ve İstanbul'u fethetmiş olmasıyla kalbimizde ayrı bir yere sahip olmuştur. İstanbul'un Fethi sarsılmaz bir azmin ve kararlığının neticesinde gerçekleşmiştir. Tarihimizde kolay kazanılmış zafer yoktur. Şimdi buradan sesleniyorum Fetih mübarek olsun. Fetihlerin anası bu fethin nice asırları mübarek olsun. Fatih'ten Allah razı olsun. Fatih'in izinden gitmek için kendini yetiştiren gençlerimizden Allah razı olsun. İstanbul'u fethederek Müslümanların 7 asırlık hayallerini gerçekleştiren Fatih Sultan Mehmet, Bizans'ın hayallerini tarihe gömmüştür. Dünyanın kubbesinden gelen çatırtılar, kimi zaman kıtlık ve oluk oluk kan olarak karşımıza çıkarken durun kalabalıklar diyoruz.

Rusya ve Ukrayna'da durum bu mu? Felaketler karşısında Türkiye, yanlış gidişe durun deme gayretinde. Akdeniz'de, Ege'de durun diyoruz. Ukrayna'da Kırım'da durun diyoruz. Bosna'da Balkanlarda durun diyoruz. Karabağ'da Kafkaslar'da durun diyoruz. Bu karanlık kubbenin karanlık aparatlarına da durun diyoruz. Ey ülke ve millet düşmanlarının figüranlığına sığınanlar, tarihine husumet besleyenler, ihtirasları

gözlerini körleştirenler, eyy düşmanım sen benim ifademle hızımsın, gündüz geceye muhtaç bana da sen lazımsın.

"KÖKÜNÜ KAZIYANA KADAR DEVAM EDECEĞİZ"

Hiçbir beklenti, bu mübarek ülkenin geleceğini tehlikeye atmaya değmez. Gelin eser ve hizmette, sıkıntıların çözümünde yarışalım. Biz hepsine varız. Cumhuriyet olarak varız. Bu yarışı kör düşmanlığı iftira rüzgarına çevirmeyin. Yassı geldi geçiyor Bay Kemal. Kendine gel. Senin geçmişindekiler gibi, rahmetli Menderes ve arkadaşları için uçaklar dolusu elmas kaçırdılar dedi. Aynen şimdi ifadeler değişmiyor. Aynısını Bay Kemal kullanıyor. 250 bin lira yargıdan aldık. Bunları o iftira atılan vakıflara gönderdik. Hiç olmazsa hayrı olsun. Biz Suriye'nin kuzeyinde teröristlerle mücadele ediyoruz. Kökünü kazıyana kadar devam edeceğiz. Türkiye egemenlik haklarına karşı haysiyet mücadelesi yürütürken, mandacı zihniyeti hortlatacak hamlelere yönelmeyin. Bunların hepsi Türk milletinin meselesidir. Kendi devletinin derdiyle dertlenmeyen, bu ülkenin siyasetçisi, sanatçısı olamaz. Bunun için gelin 2023 hedeflerine beraber ulaştıralım diyoruz. Gelin 2053 vizyonu ile mutlaka buluşturalım. Gelin 2071 hayallerine mutlaka kavuşturalım. Gerekirse yedi düvelle kavga edelim

"SON NEFESİMİZE KADAR BURADAYIZ"

Milli meseleler ve hedeflerin siyaset üstü ele alınması gibi geleceğimiz için doğru olanı yapalım. Yalanla, iftirayla bu iş olmaz. Bay Kemal siz ne yaparsanız yapın bizim görevimiz karşı çıkmak demekle olmaz. İnsan utanır ya. Kaçacak türü hezeyanlarla bu iş hiç olmaz. Erdoğan burada. Ataköy'de. Ölümüne burada. 15 Temmuz gecesi ben Atatürk Havalimanı'na çağırdım. Milletim geldi. Bay Kemal tankların arasından Bakırköy Belediyesi'ne gitti. Kaçacak dediğiniz kişi Tayyip Erdoğan ya. Biz terör örgütleri ve ağababalarının saldırılarından kaçmamışız. Biz işte 15 Temmuz gecesi savaş uçaklarının tanklarından kaçmamışız. Gözümüzü burada açtık, havamızı burada soluduk, son nefesimize kadar buradayız. Bugüne kadar kaçacak diyenlerin hepsi zoru görünce kaçtılar. Kimi terör örgütlerine sığındı, kaçtı. Fransa, Belçika, Hollanda'da olanlar var. Bunlar da onlarla sohbet ediyorlar. Kimi kılık değiştirip bot üstünde kaçtı. Hepsinin ihaneti önünde sonunda ortaya çıktı. Kimin kaçıp gavrurun kılıcını çalacağını göreceğiz. Biz bu milletin sevdalıyız.

Liderler zirvesi gece yarısı sona erdi. Ortak açıklama yapıldı

Gelecek Partisi ev sahipliğinde gerçekleşen 6 muhalefet partisinin dördüncü liderler zirvesi gece geç saatlerde sona erdi. Zirve sonrası ortak yazılı açıklama yapıldı...

Gelecek Partisi ev sahipliğinde gerçekleşen 6 muhalefet partisi CHP, İYİ Parti, Saadet Partisi, Demokrat Parti, Gelecek Partisi ve DEVA Partisi Genel Başkanları'nın bulunduğu altılı masa dördüncü kez bir araya geldi. Liderler zirvesi gece geç saatlerde sona erdi.

Altı liderin Gelecek Partisi Genel Merkezi'ndeki buluşması saat 19:05'te başladı ve 7 saat 15 dakika sürdü. Liderler, Gelecek Partisi Genel Merkezi'nden 02:20'de ayrıldı.

Zirve sonrası, liderlerin imzası bulunan ortak yazılı açıklama yapıldı ve altı partinin mutabık kaldığı temel ilkeler belirlendi.

TEMEL İLKELER BELİRLENDİ

Toplantının ardından yapılan ortak yazılı açıklamada, Türkiye'de insan haklarına dayalı özgürlükçü, demokratik bir düzenin tesis edilmesi için 6 siyasi parti olarak başlatılan iş birliği sürecinin dördüncü zirvesinin dün gerçekleştirildiği belirtildi.

Toplantıda iş birliğinin ve "Güçlendirilmiş Parlamenter Sistem'e geçiş hedefinin hayata geçirilmesi amacıyla oluşturulmasına karar verilen dört komisyonun

alışmalarının gözden geçirildiğı, bu çalışmaların kararlılıkla sürdürölmesi konusunda mutabık kalındığı aktarılan açıklamada, şunlar kaydedildi:

"Bugün açıkladığımız 'Temel İlkeler ve Hedefler' metniyle, geçiş süreci ve ölke yönetimi konusunda bundan sonraki ortak çalışmalarımıza referans kaynağı olacak bir tutum belgesi ortaya koymuş bulunuyoruz. Bu referans metin aynı zamanda milletimize ve partilerimizin tabanlarına ortak bir taahhüt niteliğı taşımaktadır.

'Seçim Güvenliğı Komisyonu' seçim öncesi, seçim dönemi, seçim günü ve seçim sonrası olmak üzere dört aşamada yapılacak ortak çalışmaları ele almış ve atılacak adımları planlama aşamasına geçmiştir. Bu çerçevede, şu temel hususu kamuoyumuza duyurmak isteriz.

Altı siyasi parti olarak yol haritamızda belirlediğimiz şekilde, seçim sonuçları YSK tarafından ilan edilip kesinleşene kadar ortak çalışmaya ve işbirliğine devam edeceğiz. Vatandaşlarımız müsterih olsunlar, bir tek oylarının dahi zayı olmaması için gece gündüz çalışacak, seçimlerin adil, serbest, şeffaf ve güvenlik içinde gerçekleşmesi için her türlü tedbiri alacağız. Komisyonumuzun bu konuda yaptığı çalışmaların geldiğı aşama, 6 Haziran 2022 Pazartesi günü kamuoyumuzla paylaşılacaktır."

"Kurumsal Reformlar Komisyonu"nın kamu maliyesindeki gerçek durumun ve geleceğı yönelik yükümlölüklerin tespitinin yanı sıra Stratejik Planlama Teşkilatı'nın kurulması, TCMB'nin kurumsal yapısının güçlendirilmesi ve bağımsızlığının teminat altına alınması ve Ekonomik ve Sosyal Konsey'in yeniden yapılandırılarak işlevsel hale getirilmesine yönelik ilkesel ve yapısal reformların çerçevesini oluşturduğu belirtilen açıklamada, "Komisyonumuz bu kurumlardaki tahribatı tespit ve bu tahribatın giderilmesi için atılacak kurumsal reform adımları için geliştirdiğı somut önerileri 13 Haziran 2022 Pazartesi günü kamuoyumuzla paylaşacaktır." ifadesine yer verildi.

'Anayasal ve Yasal Reformlar Komisyonu'nun Güçlendirilmiş Parlamenter Sistem'e geçiş sürecinde gerekli görölün anayasal ve yasal reformlarla ilgili çalışmaları çerçevesinde Anayasa'nın yasamaya ilişkin 75. ile 91. maddeleri arasında yapılacak değışikliklerin değılendirildiğı, komisyonun çalışmalarını aynı kararlılıkla sürdüreceğı, anayasal düzenleme konusundaki hazırlıklarını gelecek toplantıya kadar tamamlayacağı aktarıldı.

Gündemdeki siyasi ve ekonomik konular ele alındı

Toplantıda komisyon çalışmalarını değılendirmenin yanı sıra gündemdeki siyasi ve ekonomik konuların ele alındığı belirtilen açıklamada, şu ifadelere yer verildi:

"Ekonominin en önemli unsurlarından olan fiyat istikrarı iktidarın akıldan, bilimden ve rasyonaliteden uzak tezleri nedeniyle maalesef ağır bir tahribat almıştır. Ölkemiz

dünya enflasyon sıralamasında 6. sıraya yükselmiş, oluşan hayat pahalılığı sosyal istikrarı bozacak düzeye ulaşmıştır.

Kur Korumalı Mevduat (KKM) Sistemi ile 85 milyon vatandaşın kamuya emaneti olan kaynaklar, ülkemizin az sayıdaki varlıklı insanına adaletsiz bir servet transferi şeklinde aktarılmaya başlanmıştır. İktidar acilen KKM uygulamasına son vermeli, para politikasını normalleştirmelidir.

Son dönemde bir taraftan provokatif açıklamalarla diğer taraftan yanlış uygulamalarla tırmanan göçmenler sorunu da kapsamlı şekilde ele alınmıştır. Kapsamlı bir 'Göç Politikası' geliştirilmesi için partilerimiz arasındaki istişarelerin derinleştirilmesi amacıyla bir komisyon kurulması hususunda mutabakata varılmıştır."

Ukrayna-Rusya savaşının getirdiği "gerilimli konjonktürde" gündeme gelen NATO'nun genişlemesi konusunun da Türkiye'nin stratejik çıkarlarının gerektirdiği çok boyutlu dış politika perspektifinden ele alındığı ifade edilen açıklamada, "Türkiye'nin terörle mücadele bağlamında ortak tavır ve işbirliği konusundaki haklı talepleri sadece NATO üyeliğine baş vuran İsveç ve Finlandiya için değil halihazırda üye olan bütün NATO üyeleri ve esasen bütün BM üyeleri için de geçerlidir. Bir taraftan bu konuda haklı taleplerimiz dile getirilirken diğer taraftan Doğu Akdeniz ve Ege'deki güç dengelerinin aleyhimize değişmesine sebep olacak ve Türkiye'nin çok boyutlu dış politika gerekliliklerine zarar verecek gerilimlerden ve maceracı söylem ve politikalarından uzak kalınmalıdır." değerlendirmesi yapıldı.

Muhtemel sınır ötesi operasyon konusu değerlendirildi

Son MGK toplantısı sonrasında gündeme gelen muhtemel sınır ötesi operasyon konusunun da toplantıda değerlendirildiği bildirilen açıklamada, şunlar kaydedildi:

"Terörle mücadele ve sınır güvenliği konusunda gerekli tedbirlerin alınması ülkemizin hakkı, iktidarın ise sorumluluğudur. Ancak milli güvenliği ilgilendiren konular olağanüstü bir sürece girildiği intibai verilerek önümüzdeki seçim sürecini de etkileyecek şekilde iç siyasette malzeme olarak kullanılmasına karşı ortak bir tavır geliştirme konusunda da kararlıyız. İlgili devlet kurumlarının, muhalefet partilerini olası operasyonun gerekçeleri, süresi, kapsamı ve hedefleri konusunda bilgilendirmeleri şarttır.

Son olarak, çok zor şartlar altında hayat mücadelesi veren milletimize ortak mesajımız şudur. Her gün derinleşen sorunlara son verme hedef ve iradesiyle bir araya gelen liderler olarak, iktidarın gündem mühendisliklerini boşa çıkararak ülkemizi bu darboğazdan kurtaracak, milletimizi hak ettiği demokratik ve müreffeh Türkiye hedefine ulaştıracaktır."

Mayıs enflasyonu yüzde 7.5 dolayında görünüyor

Alaattin AKTAŞ

30 Mayıs 2022 Pazartesi

✓ Mayıs ayında fiyatların yüzde 7.5 dolayında arttığı tahmin ediliyor. Buna göre beş aylık artış yüzde 42'ye ulaşıyor, yıllık artış da yüzde 81'i buluyor.

✓ Gıda grubunda mayıs ayı artışı yüzde 14 dolayında. Gıdadaki yıllık artış yüzde 115'e tırmanıyor. Reel geliri azalan vatandaş zorunlu olarak önceliği gıda harcamasına veriyor ve işte bu yüzde 100'ü çok aşan artış yüzünden de genel oranı inandırıcı bulmuyor.

Geçen yılın aralık ayı için başlattığım enflasyon tahmininde altıncı aya geldim. Mayıs ayının enflasyonunu yüzde 7.5 dolayında tahmin ediyorum. Bu oranın artı eksi yarım puanlık bir oynamayla yüzde 7-8 bandında gerçekleşmesini de normal bulmak gerektiğini düşünüyorum.

Yine vurgulayayım; yüzde 7.5 dolayında beklediğim oran, TÜİK'in ne açıklayacağına dönük bir tahmin değil. Bu benim tahmin ettiğim bir oran. TÜİK ne açıklar, onu tabii ki bilemem.

Mayıs ayı artışının yüzde 7.5 gelmesi halinde ilk beş aydaki artış yüzde 42'yi bulacak, yıllık artış ise yüzde 81'e ulaşacak. Yani yıllık TÜFE'de adım adım üç haneye gidiyoruz.

BU SON TAHMİNİM

Mayısla birlikte altıncı tahminim yaptığımı belirttim. Aylık enflasyon tahmini yapmaya da mayısla birlikte son veriyorum. Bundan sonra aylık enflasyon tahmini yapmayacağım.

İlk tahminim aralık ayı için yapmış ve yüzde 13.5-15.5 arasında ve ilk bakışta çoğu kişinin “**O kadar da olmaz**” diye yaklaştığı bir tahminde bulunmuştum. TÜİK'in açıkladığı oran da yüzde 13.58 oldu.

Ocak ayı için de başlangıçta yaptığım tahmin 2022'ye ilişkin madde ağırlıklarını dikkate alarak yüzde 12'ye revize ettim. Açıklanan oran yüzde 11.10 oldu.

Şubat ayını yüzde 5 olarak tahmin ettim, yüzde 4.81 ile bu tahminime çok yakın bir oran açıklandı.

Mart ayı tahminim yüzde 9.5-10 aralığında yazdım. Bu sefer açıklanan oran yüzde 5.46 ile benim tahminimin çok altındaydı.

Nisanda ise benim yüzde 6.0-6.5'lik tahminime karşılık gerçekleşen oran yüzde 7.25 oldu.

Mayıs için yaptığım yüzde 7.5'lik tahminle de bu tahmin serisine nokta koyuyorum...

Gelin şimdi mayıs tahminimin detaylarına bakalım...

GIDADA AYLIK YÜZDE 14, YILLIK YÜZDE 115 ARTIŞ!

Toplam endeksin dörtte birini oluşturan gıdayı temelde iki grupta düşünmek gerekiyor. Gıdanın beşte biri kadarı meyve sebzeden, kalanı diğer ürünlerden oluşuyor.

Mayısta meyve sebze fiyatlarında mevsimsel etkenlerle yüzde 5 dolayında bir ucuzlama var.

Gıda grubunun yüzde 80'ini oluşturan ürünlerde ise neredeyse yüzde 20'ye ulaşan bir fiyat artışı söz konusu.

Şu durumda gıda grubunun yüzde 80'ini oluşturan ürünlerdeki yüzde 18-20 dolayındaki fiyat artışı ve yüzde 20'yi oluşturan meyve sebzedeki yüzde 5'lik ucuzlamayla gıdadaki toplam artış yüzde 14 dolayında oluşuyor.

Gıdadaki yüzde 14 dolayındaki artıştan TÜFE'ye yansıma 3.5 puanı aşıyor. Bir başka ifadeyle TÜFE'deki diğer mal ve hizmetlerin fiyatı hiç artmasa bile mayıs ayı oranı yüzde 3.5 dolayında gerçekleşecek.

Yıllık artış yüzde 115'i bulacak

Gıda grubunda aylık artışın yüzde 14'e ulaşması, yıllık oranın yüzde 115' bulması demek.

Zaten vatandaşın açıklanan genel orana inanmamasının altında yatan en büyük etken de bu.

Gelir yetmez oldukça toplam harcamada gıdanın payı zorunlu olarak artıyor ve insanlar yaptıkları harcamadaki artışı genel TÜFE oranıyla kıyasladıklarında haklı olarak söz konusu oranı gerçekçi bulmuyor.

Yapılan ücret artışlarında ölçü alınan genel oran. Girişte yazdım; mayıs sonundaki genel artış yüzde 81'i bulacak belki ama vatandaşın hissettiği gıda enflasyonu yüzde 115 olacak.

LOKANTALARDA DA ZAM BİTMİYOR

Gıda maddelerinin fiyatındaki artış doğal olarak lokantaların fiyatlarını da yukarı çekiyor. Ayrıca temel girdi niteliğindeki gıda maddelerinin fiyatından ayrı olarak ulaştırma hizmetleri, doğalgaz ve elektrik gibi giderlerin fiyatları da lokanta yemeklerine zam olarak yansıyor.

Lokanta ve otel grubunun TÜFE'deki ağırlığı yüzde 7.1, buralardan alınan hizmetin fiyatındaki mayıs ayı artışı ise yüzde 10 düzeyinde.

Dolayısıyla bu gruptan mayıs ayı enflasyonuna gelen etki 0.7 puan dolayında hesaplanıyor.

KİRA ARTIŞINDA NEYİ ESAS ALMALI, KİMSE BİLMİYOR

Hep vurguladım, TÜFE hesaplamasının en zayıf noktası kira artışı. Teoride hesaplama yapmak kolay; kolay ama bu hesaplama hayatın gerçeğine uymuyor ki...

Nisan ayındaki TÜFE yıllık ortalama artışı kaç; yüzde 34.46.

Varsayım şöyle:

“Mayıs ayında yenilenen kiralar en fazla bu kadar artırıldı, ona göre hesap yapılacaktır.”

Belki tüm Türkiye'deki kira kontratlarının örneğin onda biri mayısta yenilendi, ona göre hesaplama gidilecek. Yani tüm kontratlar yenilenmiş olsaydı mayıstaki kira artışı yüzde 34.46 olacaktı. Hepsi yenilenmediğine göre...

Ama diğer tarafta bu oranın üstünde kira yenilemesi var, ilk kez çok yüksek bedelle kiraya verilen konutlar var; bunlar hesaba katılmıyor, katılamıyor.

İşte bu yüzden TÜFE'nin en zayıf noktası kira hesaplaması.

Dolayısıyla ben de hesap yaparken kira konusunda tümüyle varsayımda bulunmak durumundayım. Mayıs ayındaki kira artış oranını, yüzde 34.46'nın onda biri düzeyinde yüzde 3.4 olarak aldım. Bu düzeyde bir artıştan TÜFE'ye yansıma ise yalnızca 0.15 puan; ha var, ha yok! Oysa kira vatandaşın hayatında öylesine büyük yer tutuyor ki...

GİYİM GRUBUNDAKİ AYLIK ARTIŞ YÜZDE 25 DOLAYINDA

Giyim ve ayakkabı grubunda yen sezon zamları daha çok mayıs ayı fiyatlarını etkiliyor. Bu yüzden söz konusu grupta mayıs ayı artışının yüzde 25 dolayında olduğu tahmin ediliyor.

Giyim ve ayakkabı grubu toplam endekste yüzde 6.42 ağırlığa sahip. Bu ağırlıkla yüzde 25 zamdan TÜFE'ye yansıma 1.6 puan dolayında olacak.

ULAŞTIRMADA YÜZDE 6 ARTIŞ

Endekste ağırlığı yüzde 16.8 olan ulaştırma grubunda yüzde 5-6 dolayında artış var.

Bu grubun ağır topları hiç kuşku yok ki otomobil ve akaryakıt.

Mayıs ayında otomobil fiyatları ortalama yüzde 2-3 dolayında arttı. Dolayısıyla otomobilden TÜFE'ye gelen etki çok sınırlı.

Akaryakıtta ise ayın son günlerinde yoğun bir zam furyası yaşanmış olmakla birlikte hesaplama ay ortalaması bazında yapıldığı için son zamlar mayıs ortalamasını pek etkilemedi. Mayısta benzin yüzde 15.7, motorin yüzde 4.19 zam gördü, otogaz fiyatı ise yüzde 3.91 geriledi. Böylece akaryakıtın mayıs enflasyonuna doğrudan etkisi yalnızca 0.25 puan olarak gerçekleşti.

Otomobil ve akaryakıt dışındaki kalemlerde gerçekleşen zamlarla birlikte ulaştırma sektöründen TÜFE'ye 0.8-0.9 puan dolayında bir yansıma bekleniyor.

SİGARA VE İÇKİ ZAMMI OTOMATİĞE BAĞLANDI

Takibi giderek zorlaşan zamların başında sigara ve alkollü içeceklere yapılan zamlar geliyor.

Vergiyle ilgili bir dizi adım bu ürünlerin fiyatının sürekli artmasına yol açıyor.

TÜFE'de yüzde 4.3 ağırlığı bulunan sigara ve alkollü içeceklere mayıs ayında yaklaşık yüzde 10 daha zam yapıldı. Böylece bu gruptan TÜFE'ye 0.4 dolayında bir etki gelecek.

Yaşam maliyetinde dayanılmaz artış

Maruf Buzcugil

30 Mayıs 2022 Pazartesi

Yüksek enflasyonun ne kadar kötü bir şey olduğunu, ekonomik ve sosyal dengeleri nasıl bozduğunu, nasıl siyasi sonuçlar doğurduğunu en iyi bilen ülkelerden birinde yaşıyoruz.

Türkiye ekonomisi zorlu bir dönemden geçiyor. Geçmiş deneyimlerimizden farklı şekilde enflasyonun, cari açığın, bütçe açığının eş anlı arttığı, büyümenin zayıf seyrettiği bir süreçteyiz. Elbette bu noktaya gelinmesinde, pandemi süreci, enerji ve emtia fiyatlarındaki büyük artış başta olmak üzere denetlenmesi imkansız dış gelişmelerin etkisi oldu. Ancak, Türkiye ekonomisinin bu dış etkenlere, 2018'den itibaren bozulan iç ve dış ekonomik dengeler yanında başını kaldırmış enflasyonla yakalandığını, bu nedenle kendi sıkletindeki ülkelere daha olumsuz ayrıştığını hep akılda tutmalıyız. Ekonomi politikalarında evrensel kabul görmüş yaklaşımları reddeden, iyi niyetli, ama bütünsellikten uzak yeni denemelerin kur-enflasyon döngüsünü azdırdığı da ortada.

Doğrudan enerji ithalatçısı Türkiye için kâbus senaryosunun içindeyiz. Petrol fiyatları 110 doların üzerinde seyrediyor, döviz kurları yeniden artış eğiliminde, CDS primimiz 700'ün üzerinde.

Çözüm tazelenecek siyasi iradede

Ankara'da siyasi kulislardan, iş dünyasına, üretim merkezlerinden, çarşı-pazara kadar beliren ortak düşünce şöyle: "Ekonomideki sorunlar ancak seçimlerde millet desteği yeniden yüklenmiş siyasi iradeyle çözülebilecek boyutta. Seçimlere bir yıl kala tüm toplumun benimseyeceği kapsamlı politikalar uygulanamaz, erken seçime gidilmeli."

Seçim tarihi ufukta görünse de erken seçim olasılığı hâlâ masada. İktidardaki AK Parti ve MHP de, muhalefet partileri de önümüzdeki dönem için iç ve dış dengeleri bütünsellik içinde kapsayan ekonomik program açıklamayı henüz erken buluyor.

TÜİK'in saygı duyduğu Türk-İş "hayat pahalılığı" verileri

Türk-İş'in "Açlık ve Yoksulluk sınırı araştırmasının Mayıs ayı sonuçları enflasyonun hayatımızı pahalılaştırmada geldiği noktayı gözümüze soktu. Araştırmaya göre, Ankara'da yaşayan dört kişilik bir ailenin açlık sınırı 6 bin 18 liraya, yoksulluk sınırı ise 19 bin 602 liraya yükseldi. Bekâr bir çalışanın 'yaşama maliyeti' ise aylık 7.836,46 TL'ye çıktı. Gıda fiyatlarında, mayıs ayı itibarıyla 12 aylık artış ise yüzde 108 olarak hesaplandı. Ankara'da yaşayan dört kişilik bir ailenin "gıda için" yapması gereken asgari harcama bir önceki aya göre yüzde 13,04 oranında gerçekleşti.

Türk-İş'in 36 yıldır her ay yayımladığı "**Açlık ve Yoksulluk Sınırı Araştırması**" Türkiye'deki yaşam maliyetini gösteren en önemli kaynaklardan biri. TÜİK verileri sayıları didiklemeden yaşam maliyetini, hayat pahalılığını göstermiyor. Zaten önceki TÜİK başkanı Prof. Dr. Sait Erdal Dinçer, DÜNYA gazetesine verdiği röportajda bana "Biz yaşam maliyetini değil, 84 milyon için uluslararası ölçütlere göre enflasyonu ölçüyoruz" demişti. TÜİK'in bugüne kadar Türk-İş'in topladığı özgün verilerle gerçekleştirdiği "Açlık ve Yoksulluk Sınırı Araştırması"yla ilgili hiç itirazı olmadı. Ekonomi gazetecisi olarak bu araştırmanın TÜFE ile paralel gittiğini birkaç ay içinde TÜFE ile Türk-İş araştırması sonuçlarının kesiştiğini defalarca test etme imkanımız oldu. Türk-İş'in kıdemli uzmanı Enis Bağdadioğlu ve ekibinin yıllardır titizlikle sürdürdüğü araştırmanın sonuçlarının gerçeği yansıttığı TÜİK uzmanlarınca hep teyit edildi. Son olarak, bir süre önce, sağlık nedenleri ile görevinden affını isteyen ve bu talebi geçtiğimiz günlerde kabul edilen 21 yıllık TÜİK mensubu Fiyat İstatistikleri Daire başkanı Cem Baş, Türk-İş araştırmasının TÜFE ile uyumlu olduğunu önceki TÜİK başkanı Dinçer ile birlikte bize açıklamıştı. Önceki TÜİK yöneticileri "yaşam maliyetini" ölçebilmek için, çekirdek enflasyonun da içinde yer aldığı "özel nitelikli endeksler" kapsamında bir çalışma yürüttüklerini DÜNYA aracılığıyla duyurmuşlardı.

Sermaye erimesi, belirsizlik, durgunluk

Yüksek enflasyon iş dünyasını da derinden etkiliyor. Geçen hafta sohbet imkanı bulduğumuz Ankara Ticaret Odası (ATO) Meclis Başkanı Mustafa Deryal, enflasyonun iş hayatını derinden etkilediğini belirterek, sıkıntıları "**sermaye erimesi, belirsizlik, durgunluk**" olarak sıraladı. Ankara iş dünyası önderlerinden Deryal, iş insanlarına "sermayemiz eriyor, aman fiyat verirken hemen dönüp vakit geçirmeden malı nasıl yerine koyacağınızı hesaplayın" uyarısında bulunduğunu belirtiyor. "Durgunluğu iliklerimize kadar hissediyoruz" diyen Deryal, yüksek enflasyonun yol açtığı bireylerin alım gücündeki erimenin piyasaya yansıdığını vurguluyor. Deryal, dış talep açısından dikkatle takip edilen Avrupa'da alım gücünün de düşmeye başladığına dikkati çekiyor.

“Pandemi Gölgesinde İfade Özgürlüğü” ve Almanya

Geçen hafta Almanya Büyükelçiliği’nde “Pandemi Gölgesinde İfade Özgürlüğü” sergisi ve paneli yapıldı. 12 yıl Almanya Anayasa Mahkemesi yargıçlığı yapan ülkenin önemli hukukçularından Prof. Dr. Udo di Fabio, panel öncesinde “Demokratik Toplumun Temel Bir Ögesi Olarak İfade Özgürlüğü” başlıklı ders niteliğinde bir sunum yaptı. Almanya’nın ikinci dünya savaşı öncesinde yaşadığı acı deneyime sıkça atıfta bulunan Fabio, 1951 yılında kurulan Alman Anayasa Mahkemesi’nin “özgürlükler” alanında topluma önderlik ve öğreticilik yaptığını ve bu işlevini hala sürdürdüğünü anlattı.

“Türkiye’de İfade Özgürlüğünün Bugünkü Durumu ve Geleceği” başlıklı gazeteci Barçın Yinanç’ın yönettiği panele DÜNYA gazetesi yazarı Zeynep Gürcanlı, Özgürlük Araştırmaları Derneği’nden Bican Şahin, DEVA Partisi yöneticisi Mustafa Yeneroğlu, konuşmacı olarak katıldı.

Toplantı öncesinde sohbet ettiğimiz Fabio, internet ve sosyal medyanın ifade özgürlüğünü kolaylaştırırken yeni sorunlara yol açtığını vurguladı. Fabio, sohbetimizde ve sunumunda son ABD seçimleri sırasında Donald Trump’ın seçim sonuçlarını tanımadığını duyurarak yaptığı çağrının yol açtığı Kongre binasının işgali tartışmasını ısrarla hatırlattı. Fabio, Trump’ın Twitter hesabının kapatılmasının ifade özgürlüğü tartışmalarına yeni bir boyut getirdiğini de vurguladı.

AK Parti ve MHP milletvekillerinin imza koyduğu sosyal medya ve internet haberciliğine sınırlamalar getiren kanun teklifi hafta sonunda TBMM’ye sunuldu. Özgürlük için Friedrich Naumann Vakfı’nın (FNF), Almanya Büyükelçiliği’nde düzenlediği etkinlik denk düştüğü zamanlamayla güncel tartışmalara ışık tutacak.

İbrahim Kahveci

2 köprüde 20 milyar dolar

Hain kavramını o kadar rahat kullanır olduk ki; bu demektir ki orta çağ karanlık zihniyetine çoktan gömülmüşüz.

Orta çağ karanlığının en temel noktalarından birisi din ve milliyetçilik üzerinden bilimin öldürülmesiydi.

Bugün de bilim adına ne varsa yok etme yarışında gayet mahiriz.

2017 yılında başlayan beyin göçü ülkemizi maalesef yozlaştırıyor ve cahiliye hakimiyetine yol veriyor. Dolardaki yükselişi durdurabiliriz ama cahiliye hakimiyetini zor çözeriz.

AK Parti yıllar ama yıllardır Turgut Özal'ın en büyük hayali olan Orta-Sınıfı eziyor. Bu konuda 2009-2010 yıllarında Yeni Şafak Gazetesinde başlayan yazılarımı bugüne kadar sürdürüyorum. Bu sorun planlı ve programlı bir politika olarak uzun yıllardır uygulanıyor.

Orta Sınıf eridikçe bilim ve sorgulama da ortadan kalkıyor. Geriye inanca dayalı bir toplumsal yapı kalıveriyor.

Gelin konuya iki örnekle bakalım.

YSS ve OSMANGAZİ

Turgut Özal FSM Köprüsünü devlet kaynakları ile yaklaşık 288 milyon dolara yaptırdı. Bugünkü dolar karşılığı ederi yaklaşık 500 milyon dolar civarında bir tutar ediyor.

YSS Köprüsü ise Hazine garantili müteahhide yaklaşık 3,3 milyar \$ üzerinden yaptırıldı. Verilen hazine garantisi ise yaklaşık 5,6 milyar dolardı. Ama yetmedi müteahhidin Hazine garantisi 4 yıl daha uzatıldı. Bu uzatma ile Hazine garantisi tutarı yaklaşık 8,8 milyar dolara geliyor. Ama ABD enflasyonu artışı ile bu tutar 10 milyar doları da aşacaktır.

FSM Köprüsü emsal kabul edildiğinde YSS Köprüsünün devlet tarafından yapılsaydı maliyeti 600-800 milyon doları aşamazdı. Biz buna 1 milyar dolar diyelim...

Osmangazi Gazi Köprüsü ise FSM Köprüsünü yapan Japon firma tarafından yapıldı ama işi Hazine garantili müteahhit yaptırdı. Japon firma Osmangazi Köprüsü yapım maliyetini 1,2 milyar dolar olarak açıkladı. Bu maliyet aslında FSM ve YSS Köprüleri için bizim verdiğimiz yapım maliyetleri ile birebir uyumlu.

İyi ama Osmangazi Köprüsüne verilen Hazine garantisi de ABD enflasyonu hesaplandığında yaklaşık 15 milyar dolara geliyor.

Şimdi hesapları birleştirelim: **Toplam yapım maliyeti 2 milyar dolar civarı olan iki köprüye kim, nasıl 25 milyar dolar Hazine garantisi verebildi? Hadi, yapım maliyetine çevre yolları+faiz ve kar oranlarını da ekleyelim. Kabaca 5 milyar dolara hallolacak iki köprüye 25 milyar dolar Hazine garantisi verdiğimizde kalan 20 milyar doları nasıl izah edeceğiz?**

(Bu konuda yıllardır ve defalarca yazılar yazdım ama 1 tane bile açıklama gelmedi)

FAİZ MALİYETİ

Geçen yılın tamamında tüm bankaların tüm TL kredilerinden aldıkları faiz geliri 532 milyar 517 milyon liraydı (2020 yılında 342 milyar 995 milyon lira).

İşte bu faiz maliyetini 100-150 milyar lira düşürmek için faiz indirimi yoluna çıktık. Ve Merkez Bankası faizlerini %19,0'dan yüzde 14,0'e düşürdük.

Ama o da ne? Merkez faiz düşürünce (enflasyon düşmeden) piyasa artan riskleri ekledi ve piyasa faizleri yükseldi. Naci Ağbal döneminde yüzde 14,0-15,0 aralığında seyreden tahvil faizleri Şahap Bey ilk geldiğinde 17,0-18,0 seviyelerinde seyreliyordu. Şimdi bu tahvil faizleri yüzde 27,0 üzerinde.

Aslında tahvil faizi demek devletimizin borçlanma faiz demektir. Merkez Bankasının yüzde 14,0 faiz ile bankalara verdiği parayı, devlet diğer kapıdan bankalardan yüzde 27,0 ile geri borç alıyor. Ve faiz lobisi ile mücadele ettiğimiz söyleniyor.

Kredi faizlerinin bile yüzde 21,0-22,0 seviyelerinden yüzde 27,0-28,0 seviyelerine çıktığını bu muhteşem politika sonucu görmüş olduk.

Nitekim geçen yılın ilk 3 ayında tüm bankaların tüm TL kredilerinden aldıkları faiz geliri 104 milyar 790 milyon liradan bu yılın ilk üç ayında 193 milyar 131 milyon liraya arttığına şahit olduk.

Faiz düşürerek faiz artıran ve faizcilere en parlak günlerini yaşatan bir yönetim anlayışı karşımızda.

Bankaların faiz gelirlerini 100 milyar lira civarı artırması yetmedi, ek olarak KKM hesaplarında dolar yükseliş farkı olarak yaklaşık 100 milyar liralık bir ek yükü de üstlenmiş olduk. Bu paranın 30 milyarı aşan kısmını Hazine ve MB çoktan ödedi, kalan kısmı da önümüzdeki aylarda ödenmeye devam edecekler. Ama kur yükselişi bu şekilde devam ederse KKM maliyeti da hızla artarak 400-500 milyar liraya ulaşabilir.

Bakın yine tekrar edeceğim: Şu berbat faiz indirimi ile asıl kurlar patladı. **Sadece ve sadece 441 milyar dolarlık dış borçların maliyeti şu 8 ayda 3,5 trilyon lira arttı.**

100-150 milyar faizden tasarruf edeceğiz diye ortaya çıkan maliyeti düşünebiliyor musunuz?

Bakın yine üstte bahsettiğim faiz giderlerindeki artışı buna eklemedik. Hatta yıllık 300 milyar dolarlık ithalat maliyetini de buna eklemedik. (İthalat maliyeti TL bazında yaklaşık 2,5 trilyon artıyor)

Hazine garantili müteahhitlerin hem ABD enflasyonundan hem de kur artışından TL bazında gelirlerindeki 1,5 trilyon lira artışı da buna eklemedik.

Hele bir düşünün... Ama lütfen düşünün... **Ortada Nass var deyip, faiz sebep-enflasyon sonuç diye çıkılan yolda 100-150 milyar faiz tasarrufu edeceğiz diye ülkeye trilyonlarca lira zararı hangi matematikle kim nasıl verebilir?**

Bu matematiği YSS Köprüsünde de gördük Osmangazi Köprüsünde de... İki Köprüde 20 milyar dolar karanlıkta kalırsa faiz teorisinde 3-5 trilyon gitmez mi? Sonra da matematik ile bunu ifade edenler cahilliğe mahkûm edilmezler mi?

Ülkenin bu anlayıştan çıkması ve evlatlarımızı bu karanlıktan kurtarmamız için önümüzde tek seçenek var: O da sandık.

Son çıkışa geldiğimizi bilelim. Evlatlarımızı ya kurtaracağız ya da karanlık ortaçağ ülkesi olarak bilimi ve içindeki matematiği yok edeceğiz.

Oğuz Demir

Bizi ne kurtarır?

Sürekli aynı durumun etrafında dönüyoruz.

Önce kur sıçırıyor ardından maliyetler ve fiyatlar! Yine aynı senaryo geldi çatı.

Mayıs ayında hızlanan TL'deki değer kaybı maliyetleri vurmaya başladı bile. Dolar 16 TL'nin üzerine çıkınca yine aynı döngü başladı.

Önce akaryakıtta doğrudan hissediyoruz etkiyi. İki haftada 4 TL'ye yakın gelen zamlarla benzin 25 TL'nin, motorin ise 24 TL'nin üzerine çıktı.

Bundan sonra ne olacağını artık kime sorsanız ezberden söylüyor.

Yine de tekrar edeyim.

Taşıma maliyetleri artacak, bu süre içerisinde üretimdeki ithal girdinin TL cinsinden maliyeti artacak ve bütün bunlar dönüp dolaşıp yine bizleri enflasyon olarak vuracak.

Bu kadarını zaten biliyoruz.

Asıl mesele ne yapmak gerektiği.

Sürekli bunu düşünüyorum. Ne yapılabilir? Nasıl çıkılabilir bu cendereden?

Yapılması gereken ilk şey kesinlikle yapılmaması gerekenleri ısrarla yapmaktan vazgeçmek!

Çünkü ancak o zaman yapılması gerekenleri konuşmak mümkün olabilir.

**

Yukarıda bahsettiğim silsileyi düşündüğümüzde bir diğer önemli adım ise tabii ki kurdaki sıçramaları durdurmak. Hatta yapabiliyorsak tersine çevirmek.

Bu nasıl mümkün?

Ülkenin döviz açığını azaltarak.

Nasıl azaltabiliriz döviz açığını ya da bir başka deyişle ülke içerisindeki döviz talebini?

Bugün geldiğimiz noktada hiç kolay bir iş değil. Çünkü hem finansal alanda hem de üretimde dışarıya bağımlı hale geldik. Son yirmi yılda gün gün AKP iktidarının ekonomi politikaları bizi buraya taşıdı. Hem dışa bağımlı hem de borçlu bir ekonomiye dönüştük.

Yüksek dış borçlanma nedeniyle zaten döviz ihtiyacımız zaten orada duruyor. Önümüzdeki bir yılda çevirmemiz gereken dış borç 180 milyar dolar. Ya bu kadar dolar bulacağız ya da bu kadar doları yeniden daha yüksek faizle borçlanacağız.

Neye göre dönecek bu borç? Risk ve getiriye göre...

Yani yatırımcılara mümkün olan en yüksek getiriye yine mümkün olan en düşük risk ile birlikte sunmak gerekiyor. Türkiye’de durum ne?

Şu an risk primi ve getiriye baktığımızda tam tersi. Yüksek risk, düşük getiri.

Ve işin enteresan tarafı bu noktada ısrar etmeye devam ediyoruz.

Sizin de aklınıza aynı soru geliyor olabilir. Acaba faiz arttırsak getiri yükselir ve buradaki döviz ihtiyacı kontrol altına alınabilir mi?

Yedi-sekiz ay önce bu sorunun yanıtı evet olabilirdi.

Ama bugün değil.

Çünkü mesele finans tarafıyla sınırlı değil. Zaten kur korumalı mevduat denen icat içerisindeki tasarruf amaçlı döviz talebini bir hayli sınırladı. Ancak dövizin bugünlerde artmasına neden olan talebin kaynağı ise dış borç ödemeleri ve ithalatçının döviz talebi. Dış ticaret açığının son altı ayda 45 milyar dolara çıktığı, enerji fiyatlarının arttığı bir ortamda bu döviz talebi de devam edecek gibi görünüyor. Yaz döneminde bir miktar turizm gelirleri ile dengelemek mümkün olsa da sonbaharda yeniden sıçramalara hazır olmamız gerekiyor.

Bu sıçramaları da artık **sadece faiz arttırarak** durdurmak mümkün değil.

Çok daha kapsamlı, prensipleri belli, istikrar ve güven vaadeden bir programlar hazırlamamız lazım.

Ne zaman böyle bir planımız olabilir?

İşte onun için de seçimden başka bir çıkış kalmamış gibi...

30 Mayıs 2022, Pazartesi

BAŞYAZIMEHMET BARLAS

Fatih'e de Atatürk'e de Erdoğan'a da minnettârız

Atatürk'ü ebediyete yolcu ettiğimiz 10 Kasım 1938'den bu yana her fırsatta önce Etnografya Müzesi'ne sonra da Anıtkabir'e çelenkler bıraktık. **Bana göre Atatürk'ü en fazla mutlu eden şeyler bu çelenklerden çok Türkiye'nin kaderini değiştiren büyük yatırımlardır. Boğaz köprüleri, otoyollar, fabrikalar gibi.** Dün şimdiye kadar yapılanları unutturacak anlamda bir adım daha atıldı. İstanbul'daki Atatürk Havalimanı Millet Bahçesi, Rusya'daki Bitsevsky Park, Portekiz'deki Monsanto Forest Park, ABD'deki Fairmount Park ve İrlanda'daki Phoenix Park'ın ardından dünyanın en büyük 5'inci şehir parkı oldu. **Millet bahçesinin ağaç seçimleri de buranın dört mevsim yeşil kalmasını sağlayacak şekilde yapılmış.** Dünyada hiçbir liderin naaşına bu kadar büyük çelenk koyulmamıştır. **Bazıları yapılan her işi küçümsüyor. Evinin bahçesine bir fidan dikmemiş adamlar millet bahçesini hafife alıyor. Atatürk'ün dünyaya karşı seslendirdiği inancı asla anlamayanlar Atatürk Havalimanı'nın millet bahçesi olmasına anlamını da kavramazlar.** Ben gerçekten çok mutluyum. İlkokul günlerinden bu yana her 10 Kasım benim için matem günüydü. Şimdi matem bahçesinde 100 binlerce çiçek açacak. Ve aynı zamanda bu 100 binlerce çiçek İstanbul'un fethini de simgeleyecek. Vatan, İstanbul'un Fatih Sultan Mehmet'e, Atatürk'e ve Erdoğan'a da ayrı ayrı gerçekten minnettardır.